

zomerklaar

Vakantie in eigen Zeeland
Bikini of waadpak?

Bestaat Zeeuws licht?
KNMI geeft uitleg

Schipperen met Berry

Ondanks de wereldwijde financiële crisis zijn de verre en exotische vakantiereizen nog steeds populair. Het kan soms niet ver genoeg weg zijn. En dat levert niet alleen diverse fraaie fotoboeken op. Ook via de publicaties op social media kunnen onze thuisblijvers genieten van al het schoons dat onze aarde te bieden heeft. Volgens mij denken die globetrotters dat wij razend jaloers zijn. Ik kan je verzekeren: het tegendeel is waar. Wij genieten net zo in ons eigen Zeeland. Van de beroemde Joshua tree bijvoorbeeld. Helaas moet je voor de Mojavewoestijn als achtergrond toch een stukje verder zijn!

Rudy Visser is waterschapsfotograaf

De omgeving van 's-Heer Arendskerke heeft 'bijzondere' flora.

inhoud

waargebeurt wat?

- 8** Een dagje Veerse Meer
- 16** Achter de schermen bij de McDonald's
- 19** Kustversterking Breskens
- 20** Vakantie in eigen Zeeland

“Mag ik een hamburger, een grote friet en twee frietsaus?” Lezer Wim van Wijngaarden (65) is stamgast bij de McDonald's. Hij wilde er graag eens in de keuken kijken. Het mocht. McDonald's zet de keukendeur wagenwijd op.

colofon

Scheldestromen is het tijdschrift van waterschap Scheldestromen. Iedereen die interesse heeft, kan een gratis abonnement aanvragen. Het blad verschijnt vier keer per jaar. Het volgende nummer verschijnt half september.

Redactie: Linda van Dijke (LvD, eindredacteur), Arjan Goossen (AG), Janneke Potter (JP), Chantal de Putter (CdP), Danielle Steijn (DS) en Rudy Visser.

Overige tekstbijdragen: Sandra Minneboo (SM).

Fotografie: Rudy Visser, Linda van Dijke (p. 23 midden en onder), Sandra Minneboo (p.22 midden)

Opmaak: Life Design, Zierikzee

Druk: Jumbo Offset, Goes

Reacties, vragen of suggesties?

Ons redactieadres:

Afdeling Communicatie en Bedrijfscultuur,
Antwoordnummer 700, 4330 WB
Middelburg (geen postzegel nodig)
communicatie@scheldestromen.nl,
088-2461000 (lokaal tarief).

www.scheldestromen.nl/tijdschrift

Dagje Veerse Meer

Het gras is gemaaid, de containers zijn geleegd en de toiletten staan er. Laat de recreanten maar komen, moet Berry van Goudswaard denken. Onze schipper op het Veerse Meer brengt ons van eiland naar eiland.

“Vind je wel eens een gewei?”

8

Het Zeeuwse licht was begin vorige eeuw beroemd onder kunstenaars. Wat is het precies? En is het er nog steeds?

Two redacteurs vierden hun vakantie in het Zeeuwse. Ze hielden elkaar op de hoogte.

Voor de 'Achterdeur' togen we naar Kortgene. Het werd de voordeur.

Op de cover:
Berry van Goudswaard, pagina 8

verder

- 6 Nieuwsberichten
- 11 Post
- 14 Buiten
- 19 In de steigers

Waterschap Scheldestromen

Volg ons op twitter:
www.twitter.com/waterschap

nieuws

Ruim zestig kilometer fietsplezier vindt u in de nieuwe route 'Rondom het Veerse Meer' van het Routebureau Zeeland. De route kan in de zomer worden ingekort met de pontjes tussen Kortgene en Wolphaartsdijk of Veere en Kamperland en is opgenomen in het fietsknooppuntensysteem. De route brengt u langs de mooiste plekjes rondom het meer en met de folder leest u over bijzondere water(schaps)weetjes.

De route is vanaf nu te koop bij VVV's en De Drukkery voor € 1,50. Weet u hoeveel eilanden er in het Veerse Meer toegankelijk zijn voor publiek? Mail het naar communicatie@scheldestromen.nl.

Wie weet wint u de route. (DS)

Een rondje van het waterschap

Geografische kaarten via app en website

Met de nieuwe ArcGIS app kunt u geografische kaarten van het waterschap verkennen. Actuele informatie over onderhoud aan wegen, ligging van percelen en hun grenzen is in één oogopslag te vinden. Ook algemene informatie over dijken, wegen en waterlopen is snel en eenvoudig te zien. "Scheldestromen is het eerste waterschap in Nederland dat gegevens op deze manier voor het publiek beschikbaar stelt", zegt Ignaas Bisdom die aan de wieg stond van de applicatie. De app is voor iPad, iPhone, Android en Windows Phone. Geen smartphone of tablet? Kijk dan op www.scheldestromen.nl/geo. Via het programma Geoinformatie Zeeland komt u bij dezelfde informatie. (AG)

Op de schop

Scheuren en sporen in het asfalt, slechte bermen en slecht zichtbare lijnen; daarvan is geen sprake meer op de Hondegemsweeg net buiten Grijpskerke, de Vlissingestraat tussen Koudekerke en Vlissingen en de Nieuweweg/Ruiterplaatweg bij Kamperland. Afgelopen maand zijn deze wegen flink op de schop gegaan. Het resultaat is drie mooie wegen die de komende jaren weer voldoen aan alle eisen van veiligheid en doorstroming. De komende maanden gaan we verder met het opknappen van nog eens tweehonderd kilometer weg en langs 21 kilometer weg worden de bermen verstevigd met doorgroeistenen.

Een kaart van alle werkzaamheden vindt u op www.scheldestromen.nl/onderhoudwegen. (DS)

Het strandje De Kaloot op Zuid-Beveland ligt ingesloten tussen de Van Citterspolder en de Oostelijke Sloehavendam. De dijk in de omgeving wordt dit jaar versterkt en is daarom tot november het domein van de aannemer. Door de werkzaamheden zijn de dijk, de duintjes en het strand niet toegankelijk. Vanaf zondag 15 juli tot en met zondag 12 augustus is het strandje wel open voor recreanten. Enkele toegangswegen naar de dijk zijn afgesloten. Er zijn omleidingsroutes ingesteld. Aan de buitenkant van de dijk bij de Van Citterspolder wordt een onderhoudsweg aangelegd. Na afronding van de dijkversterking wordt deze weg, die eindigt bij De Kaloot, opengesteld voor recreatie. Het strandje is vooral bekend om de fossiele schelpen en haaiantanden die er te vinden zijn. (CdP)

De Kaloot open van 15 juli tot 13 augustus

Zuinig op De Piet

Bij Wolphaartsdijk staat gemaal De Piet. Een monumentaal gemaal, waar we na de zomer de dieselaandrijving van een van de pompen vervangen door een elektrische aandrijving. Omdat we het vroegere stoomgemaal authentiek willen houden, wordt dit een bijzondere klus.

Vroeger scheidde de Schenge het eiland Wolphaartsdijk van Zuid-Beveland. Maar deze getijdegeul verlandde. De ene na de andere polder werd ingedijkt. Uiteindelijk was de Schenge helemaal afgesloten van open water. Veel wateroverlast was het gevolg. In 1912 werd - na een smeekbede van predikant De Voogd - een stoomgemaal geplaatst. De capaciteit bleek al gauw te klein waardoor in 1918 het huidige gemaal werd gebouwd. Het voldoet aan de huidige eisen, maar heeft nog authentieke onderdelen. Die we graag willen behouden. Projectleider François Bommeljé: "Het gemaal is de afgelopen jaren aan de buitenkant opgeknapt, nu gaan we aan de binnenkant verder." In het gemaal staan twee pompen waarvan er maar één, de elektrisch aangedreven, gebruikt wordt. François: "We gaan de dieselmotor uit 1928 niet verwijderen, maar loskoppelen van de pomp. Naast de dieselmotor komt dan een elektromotor te staan." Na de aanpassing kan de tweede pomp indien nodig ook ingezet worden om meer water te verpompen. Daar hebben we gelukkig vandaag de dag geen smeekbede voor nodig. (JP)

Veerse Meer

Het waterschap is ook thuis op het Veerse Meer: het onderhoud van eilandjes, oevers en steigers nemen wij voor onze rekening. Ook het toezicht op het naleven van de regels hoort erbij. Berry van Goudswaard is schipper van de waterschapsboot op het Meer. Het Veerse Meer bestaat uit dertien eilanden, waarvan er elf toegankelijk zijn voor publiek.

Berry gaat over de 'natte kant' van recreatie aan het Veerse Meer. Die natte kant wordt benadrukt door Berry's vervoer. Af en toe een stukje land uitgezonderd gaat bijna al zijn vervoer over het water. Met de onderhoudsboot en ponton of net als vandaag: met speedboot de Stormvogel.

Klaar voor vertrek

De planning voor vandaag is om de eilanden te inspecteren. Omdat het de dagen voor vandaag erg warm is geweest, wil Berry in ieder geval de afvalcontainers controleren. Berry: "We moeten voorkomen dat containers te vol zijn. Want afval naast de container bezorgt rommel, last van meeuwen en gaat ten koste van het genieten. En dat is nu juist niet de bedoeling."

Schutteplaat

Het eerste eiland dat we aandoen is de Schutteplaat. We hebben de steiger nog niet bereikt of Berry wordt begroet door Belgische toeristen. "Het lijkt nu nog heel wat, maar het gaat betrekken!" Een praatje over het weer en een beetje opscheppen over boten geeft een warm welkom op het eiland.

Als Berry van de steiger afstapt, treft hij drie families die aan de picknicktafel naast de zandbak zitten. De kinderen maken zandtaartjes met hun zwemvest nog aan. Ook deze mensen benaderen Berry met een positieve insteek. "De zandbak is een groot succes", roept een man die nu rustig zijn krantje kan lezen. "Maar het water ingaan blijft lastig voor kinderen. Kunnen jullie niet wat zand neerleggen aan de rand van het water of een speciale zwemsteiger plaatsen?", vraagt een van de moeders. "Dat lijkt wel een makkelijke oplossing", begint Berry, "maar dat is het niet. Zand spoelt na een paar maanden weer weg en een steiger is voor kinderen te diep. Waterschoentjes is de beste oplossing mevrouw." "Kun je wel iets doen aan die verzakte tegels daar?", vraagt de vrouw. Berry bekijkt de weggezakte tegel direct aan de steiger. "Oh, dat ga ik meteen regelen." Na een telefoontje laat Berry de vrouw weten: "Over twee dagen wordt dit opnieuw bestraat mevrouw. Bedankt voor uw oplettendheid."

Mosselplaat

Op het volgende eiland weten ze al waarvoor Berry komt. "Eén vol en één half vol!", roept een man die al de steiger oploopt zodra hij ons ziet komen. Als Berry naar de containers loopt, volgt de man hem op de voet. "Dat is niet zo gek wanneer er een half opgevouwen tent in

Een dag zomers genieten. Waar kan dat beter dan aan het Veerse Meer? Vandaag bekijken we verschillende vormen van recreatie: in, op en bij het water. Waterschapper Berry van Goudswaard neemt ons mee in zijn speedboot.

door Janneke Potter

“Je herkent de **slimme** mensen,”

Links: Boten mogen 24 uur op dezelfde plaats blijven liggen. Middenonder: De zandbak is een geliefde plaats. Rechtsonder: Ook voor viervoeters is het heerlijk op de eilanden.

wordt gegooid”, zegt Berry. Samen maken ze de tent een kopje kleiner. “Opgelost.” Na inspectie van twee eilanden weet Berry al dat zijn verlof van de volgende dag niet door kan gaan: “Ik moet morgen nog een extra rondje doen, je kunt zien dat er door de drukte werk genoeg is. Zoals het nu is, kunnen we het weekend niet ingaan.”

Haringvreter

Een van de grotere eilanden is Haringvreter. Op dit eiland staan koeien en paarden. “Als we geluk hebben, dan zien we ook nog reeën of herten”, zegt Berry. Dat is meteen ook de eerste vraag van een vrouw die we daar tegenkomen. “Vind je

wel eens een gewei? Ik ben zelf op zoek geweest in het bos, maar durfde vanwege teken eigenlijk niet verder”, vertelt de vrouw. Berry legt uit hoe te handelen bij teken of horzels. “Dat blijft gevaarlijk, altijd goed opletten, hoor.” En over de geweiën zegt-ie: “We komen wel eens geweiën van reeën en damherten tegen, maar meestal zien ze er dan niet meer uit hoor.”

Terug naar de basis

Onderweg zien we waterskiërs op een plek waar dat niet is toegestaan. Wanneer onze boot in beeld komt zijn ze verdwenen. “Ze hebben ons al lang gezien. Dat is wel eens het nadeel van herkenbaarheid”, grinnikt Berry. “Er komt slecht weer aan”, Berry wijst

naar een naderende donkere lucht. Terwijl we richting de haven varen, zijn er ook nog mensen die er met de boot op uit trekken. Berry zegt: “Bij slecht weer - en vooral onweer - moet je zorgen dat je van en uit het water bent. Je herkent meteen de slimme en de minder slimme mensen.” In een opvallend hoekje ziet Berry nog een klein bootje dobberen. Zou daar iets aan de hand zijn? Met zijn verrekijker bekijkt hij de situatie. “Oh, laat maar. Een verliefd stelletje dat met opzet een opvallend plekje heeft uitgezocht.” We vervolgen onze vaarweg naar de haven. En of de wijsheid het wint van de liefde? We zullen het nooit weten... ■

Een paar spelregels

Om recreatie op of bij het Veerse Meer voor iedereen zo prettig mogelijk te houden, gelden er bepaalde regels. Zo mag er alleen gebarbecued worden op de aangegeven plaatsen en is open vuur, wild kamperen en natuurlijk vandalisme niet toegestaan. Ook geldt er voor de openbare steigers een 24-uurs regeling zodat plaatsen voor iedereen toegankelijk zijn. Zo houden we het leuk!

"Machtig interessante
stukjes leesvoer afgewisseld met
mooie foto's, proficiat
met jullie **mooie** blad."

Leuk om te horen!

een heuse modderpoel

Enige tijd geleden werd in onze straat en in de ruime omgeving de rijweg afgezoomd met boordstenen (betonnen tegels met noppen). Dit was een knap initiatief, omdat op deze manier de straten er nu netjes en minder slijkerig bij liggen. Om een mij onbekende reden werd in onze straat één stuk van de weg, met een lengte van ongeveer 15 meter, niet van boordstenen voorzien. Laat dat nu uitgerekend het stuk voor ons (vakantie)huis zijn. Het probleem is dat hierdoor de grasstrook voor ons huis continu stuk gereden wordt en dat het, zeker bij slecht weer, een heuse modderpoel is. Het zou ons bijzonder verheugen als u dit probleem kon laten onderzoeken.

Met dank bij voorbaat en vriendelijke groeten,
Frank Jaspers
Kuitaart

In het voorjaar zullen we ter plaatse een strook doorgroeistenen aanbrengen. Destijds is in de betreffende buitenbocht de weg enigszins verbreed met asfalt in plaats van doorgroeistenen te leggen. We hopen dat hiermee uw klacht wordt weggenomen.

Stickers

Heel graag zou ik nog 10 stickers: 'Nee, geen vochtige doekjes door de wc! Zo voorkomt u verstoppingen in het riool' ontvangen. We hebben namelijk het idee dat het werkelijk helpt en alle kleine beetjes helpen, toch? Alvast hartelijk dank hiervoor!

Met vriendelijke groet,
Camping Familie Kloet
Zierikzee

: Beste Scheldestromen mensen,

- Zoals ik vorige week al in een tweet liet weten,
- snap ik dat jullie moeten pompen hier en dat
- we het dorp niet in kunnen rijden daar waar
- de slangen over de weg liggen. Maar: waarom
- geven jullie dat op de toegangswegen naar
- Zeedorp niet op tijd aan? Een bord bij de
- laatst mogelijke afslag zou een boel ergernis
- kunnen voorkomen.

- Met groet,
- Liesbeth de Bruijn

- Bedankt voor uw melding. De pomp en de slangen
- gaan waarschijnlijk vandaag weg. U meldt dat
- het ontbreken van omleidingsborden veel ergernis
- veroorzaakt. Dit hebben wij ons blijkbaar niet
- gerealiseerd waarvoor onze excuses. Omdat
- deze situatie zich meestal maar kort voordoet
- hebben we geen borden geplaatst. Een volgende
- keer bekijkt de opzichter of de situatie beter
- aangegeven kan worden zodat we deze ergernis
- kunnen voorkomen.

Begin twintigste eeuw was Domburg populair onder kunstenaars, vooral vanwege het bijzondere licht. Waar is het licht anno 2012 en bestaat het eigenlijk wel? We gingen te rade bij een meteoroloog en bij onze waterschapsfotograaf.

door Linda van Dijke

Bestaat het Zeeuws licht (nog)?

Waterschapsfotograaf Rudy Visser:
“Wat mij aantrekt zijn strakblauwe
luchten en zon. Je ziet ze vaak de dag
nadat het geregend heeft, de luchten
zijn dan loeihard blauw en hebben
stapelwolken.”

Voor mij is de Zeeuwse polder niet anders dan een polder bij Volendam bijvoorbeeld.” Op de vraag waar hij z’n mooiste foto ooit gemaakt heeft, antwoordt hij direct: “Ik denk dat dat ergens aan de kust was.”

Inhammen

Rob Groenland van het KNMI helpt ons direct uit de droom: “Het licht waar we het over hebben is niet uniek voor Zeeland. Het komt ook op andere plaatsen voor die zijn omgeven door water. Rond de Biesbosch en het IJsselmeer bijvoorbeeld.” Hij gaat nog een stap verder. Groenland: “Het licht is niet uniek voor Nederland. Aan de westkust van Drenthe waar het drassig is en er meer water is, kun je dit soort licht ook hebben. Of bijvoorbeeld in het Noordoosten van Engeland. Plaatsen waar inhammen zijn, waar dus land omgeven is door water, zoals bijvoorbeeld ook in Ierland enigszins is, zijn te vergelijken met Zeeland. Het is dus wel romantisch om het over ‘Zeeuws licht’ te hebben maar het is niet uniek.”

Het licht van 2012

Uniek of niet, het Zeeuwse licht blijft trekken. De in Hongarije geboren kunstenaar Krisztián Horváth (1976) schrijft op zijn weblog: “Toen ik op de AKI (Kunstacademie Enschede, red.) zat, maakte ik een jaar lang alleen maar landschappen. Tót ik een keer met vakantie naar Domburg in Zeeland ging. Daar werd ik verliefd op de Noordzee. Die liefde is gebleven en sindsdien is de zee uitgangspunt voor al mijn kunst.” ■

Jan Toorop en Piet Mondriaan zijn wel de meest bekende schilders die zich lieten inspireren door het Zeeuwse licht. Op de werken van de kunstenaars baden de paalhoofden, duinlandschappen en zee in een heilachtig licht.

Verstrooiing

Rob Groenland, meteoroloog bij het KNMI, kan het verschijnsel duiden: “Het licht heeft een andere tint. We kunnen de intensiteit van licht meten. Het licht dat we kennen is van origine van de zon. In bepaalde gebieden, zoals in Zeeland, zorgt de omgeving van water ervoor dat er een reflectie en verstrooiing van licht optreedt. Hierdoor krijg je meerdere lichtbronnen, het licht wordt minder hard. Het wordt melkachtig of heilig. Je kunt het vergelijken met een spiegel waar zonlicht opvalt. Zo gaat dat ook bij een vijver of wateroppervlak. De moraal van het verhaal is dat als

je vanaf een eiland naar de omgeving kijkt, het licht anders is doordat er zoveel reflectie op het water is. Dat verklaart waarom het licht in bijvoorbeeld het Oosten van Drenthe anders is dan in Zeeland. Het komt door het effect van het water.”

Loeihard

Rudy Visser, als waterschapsfotograaf ook veel aan de kust te vinden, houdt in tegenstelling tot Toorop en Mondriaan niet van heilige luchten: “Daar heb ik niet veel mee. Wat mij aantrekt zijn strakblauwe luchten en zon. Je ziet ze vaak de dag nadat het geregend heeft, de luchten zijn dan loeihard blauw en hebben stapelwolken.” Hij kan het verschil wel verklaren: “Een schilder heeft niet voor niks z’n atelier op het Noorden. Die houden niet van keihard zonlicht.” Maar of het licht hier in Zeeland anders is dan elders? Rudy is er heider in: “Ik ervaar dat absoluut niet.

buiten

44.133.971

Dat is het aantal gerecyclede flessendoppen dat in het project Veerse Kreek en Vesten wordt gebruikt. Lees meer over de metamorfose van dit gebied op www.scheldestromen.nl/veere

Iets gekruid

Heeft u ook een eigen kruidentuintje? Kruiden hebben niet alleen een heerlijke geur, u kunt er ook van alles mee doen. Wat? In de workshop 'In geuren en kleuren' leert u over de verschillende soorten en het gebruik ervan. Maak uw eigen kruidenzakje, kruidenazijn, bouillonbultje of drink verse kruidenthee. De workshop wordt op zondag 26 augustus gegeven bij Terra Maris in Oostkapelle.

De kosten bedragen € 8,- voor volwassenen, u moet zich wel vooraf aanmelden via reserveringen@terramaris.nl.

De Slikken van Flakkee

In een wagen achter de trekker over de Slikken van Flakkee. Met uitzicht op het bloemrijke landschap met grazende fjordenpaarden en heckrunderen. Een ervaren gids vertelt u over dit unieke natuurgebied waar ook allerlei weide- en watervogels te vinden zijn. Excursies worden vanaf mei tot en met augustus georganiseerd. U moet zich wel vooraf aanmelden bij de VVV in Ouddorp aan Zee of Middelharnis. Kosten € 5,50 voor volwassenen en € 4,- voor kinderen tot 12 jaar.

Zee Zennnn

Subtropisch Buttinge

Bent u op vakantie geweest en verlangt u terug naar zomerse sferen? Neem dan eens een kijkje in de Middellandse Zeetuin in het subtropische Buttinge. Een bezoek aan deze kleurrijke tuin brengt u in mediterrane sferen. Naast de prachtige tuin zijn er ook verschillende workshops te volgen of kunt u zelf de locatie huren. Middellandse Zeetuin, Middelburgseweg 17 in Buttinge.

Yoga is ideaal om het lichaam te laten ontspannen en spieren te versterken. Bij strandyoga kunt u dat ook nog eens combineren met het rustgevende geluid van de ruisende zee op de achtergrond. Strandyoga wordt op verschillende Zeeuwse stranden gegeven. Kijk op www.vvvzeeland.nl voor data en het dichtstbijzijnde yogastrand (typ in het zoekscherm: yoga).

Spelen bij de boer

Gluur door de natuurmuur, knuffel de pony's en leer over de gewassen op de Five-star-farm in Kamperland. Deze speel- en leerboerderij biedt kinderen een heerlijk (mid)dagje buiten. Of dat nu op de skelter, huifkar of in de veestal is. Een dagje wat minder weer? Dan is er in de overdekte country-speeltuin ook genoeg te klimmen en klauteren. De prijs is € 5,50 per kind. Volwassenen en kinderen onder de 1 jaar kunnen gratis 'naar binnen'. www.fivestarfarm.nl

Feit of fabel?

Onweersbuien worden tegengehouden door rivieren.

Antwoord: rechtsonder op deze pagina.

Sneller bruin op het water?

Dat klopt, op het water wordt u sneller bruin. Dat komt door het zogeheten 'albedo'. De mate waarin materiaal zonlicht weerkaatst. Bij water en sneeuw vang je niet alleen de rechtstreekse stralen, maar ook de stralen die worden weerkaatst. Een dubbele dosis dus!

Snij-bloemen-snijder

Bloemen die schuin afgesneden zijn, hebben een groter vlak om water op te nemen en blijven zo langer goed. Handig gereedschap is de bloemensnijder, in fleurige kleuren verkrijgbaar bij zo'n 59 bloemisten door heel Zeeland. Op bloemensnijder.nl kunt u uw postcode invoeren en ziet u direct het dichtstbijzijnde verkooppunt. € 4,95.

Antwoord: Het is een fabel.
(bron: Rob Groenland KNM).

: achter de schermen

Een lezer krijgt een kijkje in de keuken bij een bedrijf of gebied waar normaal geen publiek is toegestaan.

Zijn vrouw werkt in onregelmatige dienst. Daarom moet-ie weleens voor zichzelf koken. "Daar heb ik niet altijd zin in. Dan pak ik de fiets en ga naar de Mac. Maar soms gaat mijn vrouw wel gewoon mee."

door Danielle Steijn-Laing

In de keukens van de Mac

Wim van Wijngaarden (65) uit Middelburg eet geregeld een grote friet met twee frietsauzen en een hamburger bij de McDonald's. "Ik kom er best vaak", vertelt Wim. "Ik vind het daarom erg interessant om te zien hoe dat eten nu altijd zo snel klaargemaakt wordt." Yvette van Pamelen (38), manager, werkt al achttien jaar bij de McDonald's in Middelburg en geeft ons letterlijk een kijkje in de keukens.

Bakken op gevoel

Wim is duidelijk onder de indruk dat alles zo geautomatiseerd verloopt. Yvette: "Als we friet bakken, dan geven we aan hoe vol we de manden willen hebben. Dat is afhankelijk van hoe druk we het hebben, maar we bakken hier ook veel op gevoel. De friet valt automatisch in het mandje en dat bakken we. Na vijftig seconden geeft het apparaat aan dat we de mand even moeten schudden." Het woordje 'washing' geeft aan dat een van de bakken aan de schoonmaak is begonnen. "Het frietvet wordt dagelijks automatisch gefilterd en regelmatig vervangen. Omdat we zo goed filteren, kan het vet veel langer mee", vertelt Yvette. "Al het oude frietvet wordt in tonnen opgevangen en verwerkt zodat onze vrachtauto's het als brandstof kunnen gebruiken."

De kracht

Het hergebruiken van het vet is niet het enige wat het bedrijf doet om

het milieu te sparen. "Zodra er iets in Europa wordt besloten, staat de McDonald's als eerste in de rij om het door te voeren. Bijvoorbeeld de nieuwste milieueisen. Dat is ook de kracht van McDonald's", zegt manager Yvette. Een enthousiaste Wim vindt het prachtig dat de Mac zo goed rekening houdt met het milieu. "Thuis ben ik ook altijd druk met het scheiden van afval: papier, plastic, frietvet; alles scheiden we. Het mooie is dat ze hier gelijk alles weer hergebruiken."

De keuringsdienst van...

Ook de strenge kwaliteitseisen vormen bij de keten een belangrijk aspect. Om de naam hoog te houden, moeten ze aan vele eisen voldoen. Yvette: "We hebben onze eigen keuringsdienst, maar ook Coca Cola komt ons controleren. We moeten alles heel goed registreren. Temperaturen van grill, frietvet, vriezer en vlees worden geregeld gemeten. Onze missie is om de klant te verzekeren van kwaliteit met een vriendelijke en snelle bediening in een prettige omgeving tegen een aantrekkelijke prijs. Als we het niet goed doen, kunnen we ons contract kwijtraken."

Mieren

In de keukens glippen de medewerkers soepel langs elkaar heen. Alleen wij staan eigenlijk in de weg. Ze weten precies wat er van hen wordt verwacht. Op drukke dagen staan

McDonald's is al 40 jaar te vinden in Nederland. Met zijn 228 vestigingen en omzet van 500 miljoen euro per jaar is McDonald's de grootste fastfoodketen in ons land. De ruim 17.000 medewerkers ontvangen zo'n 3 miljoen gasten per week.

Links: De kipstukken voor de McWrap gaan in de bin.
 Linksonder: Hamburger- en frietbestellingen staan op verschillende schermen.
 Rechtsonder: Manager Yvette geeft lezer Wim letterlijk een kijkje in de keuken.

er dubbel zoveel medewerkers, maar het is er net zo gestructureerd als in een mierenest: hier worden de frietjes gebakken, daar liggen de hamburgers veertig seconden op de grill, in het midden worden alle andere hapjes bereid en voorin worden drankjes en desserts aan de lopende band klaargemaakt. De voorraadkamer oogt niet heel vol, maar dat komt omdat er elke dag nieuwe voorraad wordt geleverd. Het meest opvallende voorwerp in het magazijn is het

grote vat in het midden. “Dat is de cola”, verduidelijkt Yvette. “Dat wordt zoveel gedronken dat het in een kist wordt geleverd. Het enige wat we ermee doen, is koolzuur toevoegen. Dan kunnen vele gasten ervan genieten.”

Mac voor dieren

“In de ‘bin’ houden we het eten warm. Als het er na tien minuten nog ligt, halen we het weg en maken we er diervoeder van. Het vlees

blijft gedurende die periode zeker warm. Mensen denken vaak dat het al koud aanvoelt, maar de broodjes zelf moeten niet heet zijn. Deze verwarmen we slechts een klein beetje zodat de saus er niet intrekt”, legt Yvette uit. “Dus als mijn eten koud is, mag ik het dan teruggeven?”, vraagt Wim. “Natuurlijk, wij willen zeker geen koud eten serveren. Kom ermee terug, dan krijg je van ons een nieuwe!” ■

in de steigers

- Aannemer: Zeeuwse Stroom
- Lengte: 2,4 kilometer
- Kosten: € 13,8 miljoen
- Uitvoering: november 2011 t/m oktober 2012

Overal liggen bergen stenen, zand en asfalt. Vrachtwagens rijden af en aan, kranen draaien volop. Er is een tijdelijke asfaltcentrale gebouwd, om de nieuwe steenbekleding snel in te kunnen gieten.

door Arjan Goossen

Kustversterking Breskens

“De kustversterking bij Breskens is het derde van de vijf deeltrajecten”, vertelt projectleider Michiel Pouwer (35). “Als het werk af is, herken je het gebied niet meer terug.” Michiel werkt bij het Ingenieursbureau van het waterschap en is erg enthousiast. “De kustversterking bij Breskens is heel gevarieerd. We zijn begonnen met het verwijderen van het buffetrestaurant De Milliano en gedeelten van wegen. Het werk

bestaat uit drie delen. Allereerst gaan we de dijk bij de Scheldeveste verhogen en er een betonnen muur van een meter hoog plaatsen. Ook wordt de zeedijk rondom het Veerplein verhoogd en verbreed met klei. Het laatste deel is het Badstrand waar we de dijk verhogen en de klei vervangen door stenen. De klei ligt nu onder het zand, dus dat moet eerst worden verwijderd.” Het lijkt op een maanlandschap.

Bulldozers verschuiven enorme hoeveelheden steen en zand. “Het leuke van dit werk is dat het zo dicht bij de kern Breskens en de bus- en veerdienst ligt. Dat zorgt voor veel aanloop van omwonenden en reizigers. Ze zijn benieuwd naar het eindresultaat. Je kunt het je nu nog niet voorstellen, maar straks kun je hier perfect recreëren. Bovendien is de kust voor de toekomst veilig”, verzekert Michiel. ■

Twee redacteuren vierden vakantie in eigen provincie. De één luxe in een slaapstrandhuisje, de ander kampeerde back to basic. Ondanks dat ze niet exact in dezelfde week gingen, hielden ze elkaar op de hoogte...

door Sandra Minneboo en Linda van Dijke

11.00 uur

Kamperen bij Twistvliet heeft zo zijn voordelen, ruime plekken en vrij uitzicht. We hebben zeker 150 m² tot onze beschikking. Is wel even wat anders dan jouw slaaphuisje waar je je kont nauwelijks kunt keren. Maar, eerlijk is eerlijk, er zijn ook nadelen. Alle clichés blijken te kloppen: ik moet met mijn wc-rol onder de arm naar de wc, er is alleen koud water en de haspel blijkt niet te passen in de aansluiting voor de elektriciteit. Na wat gegoochel met tentstokken en buiten- en binnententen is het ons na een paar uur gelukt een basis-kamp te maken waar menig bergbeklimmer jaloers op zou zijn. Hoe is dat bij jou? Jij zit al lang in de zon zeker?

13.00 uur

De meegebrachte broodjes zijn inmiddels aardig opgewarmd. De melk is eerder lauw dan koud. Maar aan onze gezellige picknicktafel smaakt de lunch ons best. En dankzij de vriendelijke medewerkers van Twistvliet hebben we inmiddels een verlengstuk voor de elektriciteit. Ik geef toe, het is niet helemaal back to basic maar een koelkast voor de melk en een koud wijntje voor vanavond is toch wel fijn.

14.00 uur

Waai je nog niet van je terrasje af? Ik leg mijn handdoek neer achter de beschutte duinen van De Banjaard. Bij de lokale strandtent haal ik samen met de kinderen een ijsje. “Alles zusammen?”, is het eerste wat ze me vragen. Het is dus waar wat

Bløf zingt: ‘waar een ieder onbewust in het Duits wordt aangesproken’. Dat voelt wel heel erg toerist in eigen Zeeland. We genieten van zwemmen in enorme golven met op de achtergrond de Oosterscheldekering. Kan het Zeeuwer? We besluiten hier ook maar te eten, hoeven we tenminste niet met ons afwasteiltje naar het washok op de camping. Heb jij eigenlijk warm water daar?

20.00 uur

En nu eerst een lekker bakje koffie. Thuis zo gepiept maar op de camping moet je engelengeduld hebben. Onze brander waait steeds uit, er zit te weinig gas in de fles en we hebben koud water in de ketel. Geen garantie voor succes. Tot een van ons bedenkt een gasfornuis te hebben gezien bij het washok. Dus, ketel en thermosfles mee. Met dank aan een vriendelijke medekampeerder die ons een lucifer schenkt, zitten we na drie kwartier eindelijk aan een hete kop koffie. En jij? Zit jij al aan de high tea?

22.30 uur

Het begint fris te worden en de kinderen kunnen niet slapen van ons geklets. Dan ook maar naar bed. Eerst nog een tripje naar het toiletgebouw waar het inmiddels pikke-donker is. Daar gaan we vannacht dus niet naar toe. Als ik in mijn slaapzak lig, zegt mijn ene dochter: “Ik wil nooit meer kamperen!” Die moet duidelijk wennen aan back to basic. Na een kwartier merk ik al dat ik mijn luchtbed niet hard genoeg opgepompt heb. Dat belooft een fijne

Linda van Dijke vierde vakantie in een slaapstrand

Toerist in eigen Zeeland

huisje op het Nollestrand in Vlissingen.

Sandra Minneboo kampeerde bij Landgoed Twistvliet in Vrouwenpolder.

'Het lijkt of de kerkklok van Vrouwenpolder aan onze tent hangt'

nacht te worden... Lig jij al heerlijk in je bedje onder een luxe dekbed?

04.00 uur

Bimbam, bimbam, bimbam, bimbam. Het lijkt of de kerkklok van Vrouwenpolder aan onze tent hangt. De plaatselijke koekoek reageert alsof het de gewoonste zaak van de wereld is. Als ik de tent uitstap en naar het noorden kijk, word ik verast door een fenomenaal noorderlicht boven de duinen. Een prachtig kampeercadeautje dat al het slaapleed doet verdwijnen.

08.00 uur

Iets voor zevenen is de hele kampeerfamilie wakker. De zon schijnt volop. Gauw de warme tent uit. Zoals het een ware toerist betaamt, zorg ik dat ik nog voor openingstijd voor de deur van de bakker sta. En ik ben niet alleen. Zodra de deur opengaat, bestormen de toeristen de harde brötschen en om vijf over acht lijkt het wel of de hele winkel al is geplunderd. Wij zijn tevreden met een heel bruin en een zak eierkoeken. Bij jou verse jus en een beschuitje met aardbeien?

10.00 uur

Toerist zijn, daar hoort een bezoek aan een braderie bij. We lopen naar Vrouwenpolder en genieten van te dure kermisattracties, wafels voor het goede doel, echte Zeeuwse aardbeien en we wachten zonder morren zeker twintig minuten op een cappuccino. Op elke hoek een eetkraam en allerlei prullaria die ze me proberen te slijten. Het deert ons niet, want we hebben vakantie. Vakantie in Zeeland. Wat wil een mens nog meer?

14.00 uur

Mijn aankomst bij het slaapstrandhuisje loopt gesmeerd. Auto parkeren naast de jeep waar m'n bagage in overgeladen wordt. Direct lopend naar het strand. Niks geen papierenboel of sleuteloverdracht. De sleutel steekt namelijk op het huisje. Een uurtje later komt de bagage voorgereiden. Belachelijk wat een mens meeneemt. Maar ja, wat doet het weer en zou het er koud zijn? En niet te vergeten: een winkel is niet in de buurt dus de halve voorraadkast is ingepakt. Jij nog lekker aan het hannesen met tentstokken?

16.38 uur

Zo, ik zit! Op m'n eigen terrasje met zeezicht. Sterker nog, de schepen varen bijna over m'n tenen. Glaasje gingerale erbij en het feest is compleet. Het huisje gezellig, schoon en van alle gemakken voorzien. Eigenaresse Marian kwam net even langs: "Mag ik u er op wijzen dat u alleen toiletpapier mag doorspoelen, dus geen vochtige doekjes, billendoekjes...." Ja, ik weet het. Ik werk bij het waterschap.

17.05 uur

De mannen van de buurstrandhuisjes zijn druk aan het scheppen aan de waterlijn. Grote scheppen maken werk licht. Anders heb je als kind je dijken en grachten niet voor hoog water gereed. Toekomstige waterschappers?

20.36 uur

Mijn bezoek is inmiddels gearriveerd. Het weer is wisselvallig. Zo zitten we nog te eten met een rosetje in de zon, zo begint het te miezeren.

'Ik begin me af te vragen wie hier de luxe vakantie zou hebben'

De deur gaat dicht en de kaarsjes aan. We hadden plannen om een strandwandeling te maken maar die dreigt in het water te vallen. Dreigt, want we laten ons niet weerhouden. Broekspijpen omkrullen (en dus vol zand), tegen de wind in. Daar gaat weer een joekel. Je gaat ze leren kennen. De Grimaldi Lines, Hamburg Süd en de DFDS Tor Lines. Het zijn de grootste schepen die tot nu toe langs gleden. In de spits, waarbij je soms vijf of zes schepen tegelijk aan de horizon telt of in stille eenzaamheid. Nu ook weer, maar dan van achter het glas. Met sokken aan en fluitketel op het vuur! Ook dan is het behaaglijk op het Nollestrand.

23.13 uur

Het is pikkedonker in deze houten tent! Ik lig op de slaapzolder met zeezicht maar donker dat het er is! Ik kan altijd een reden vinden om niet te slapen, dus ik daal voorzichtig de houten ladder weer af om een lampje te ontsteken. De regen klettert op het dak. Verder het ruisen van de zee en het monotone gebrom van de schepen, de hele nacht door... Tegen de ochtend steekt de zuidwestenwind op. Ik draai me nog eens om in een heerlijk warme slaapzak.

13.09 uur

Na een ochtendje regen begin ik me toch af te vragen wie hier de luxe vakantie zou hebben. Maar inmiddels is het droog en probeert de zon voorzichtig door te breken. Ideaal weer voor een strandwandeling. Ik ben nog niet koud het Nollestrand af of ik zie er al één. Een waterschapscollega. Kantonnier Adri Louwerse loopt tussen het jonge helmgras.

"Het heeft afgelopen weekend zo gewaaid dat de weg onder het zand ligt. Daarom gaan we stuifschermen plaatsen." Mooi werk mannen! De rest van de middag zit ik heerlijk op het terras van een strandpaviljoen. Uit de wind, want mijn terrasje op het Nollestrand krijgt helaas de wind van voren.

23.32 uur

Weerman Jos Broeke heeft het voorspeld. Eerst een paar flinke buien en daarna komen de opklaringen. Wel gepaard met een krachtige wind. Het is windkracht 7. Met opkomend tij zwellen de golven aan en deinen de schepen ook ineens. Het huisje kan er tegen. Maar zonder beven op de bank zitten, zit er niet in. Al eens van in slaap wiegen gehoord?

07.03 uur

Ik blijf me verbazen over het uitzicht. Het fascinerende lijnenspel van de horizon. De kolossen die soms niet meer dan een blik door de verre-kijker zijn met containers die op legosteentjes lijken. Het blijft trekken, de zee, de weidsheid en de stilte eromheen. Ondanks windkracht 8 pal uit zee... ■

Het gezin Van Gilst-Versluijs woont dertien jaar in hun woning (1921) in Kortgene. William (40) houdt de gemalen van Zuidwest-Walcheren draaiende en Manda (36) is diëtiste. Mika is 11 maanden en volgens zijn vader nog wat eenkennig: "Volgens mij wordt het er zo één die wegcruipt achter je broekspijp."

"Het huis heeft onder water gestaan"

"Er blijft niks aan de muur zitten. Het huis heeft bij de ramp onder water gestaan en het zout zit nog steeds in de stenen. Vandaar dat we overal lambrisering hebben", vertelt Manda. William heeft heel wat verbouwen op de teller staan. De kluslijstjes groeien nog steeds. William: "De douchebak wil ik vervangen voor een douchewandje, dat is handiger met Mika." Het tweetal heeft heel wat van de wereld ge-

zien. Nepal, Gambia, Costa Rica en bovenal Griekenland. Manda: "We zijn echte griekofielen. In september gaan we naar Parga. Het wordt de eerste keer zonder Mika."

Het gesprek van de week gaat over het verlanglijstje voor Manda d'r verjaardag. William: "Ik had gevraagd wat ze wil hebben, komt ze met een vleesmes!" Manda werkt parttime als diëtiste bij een Brabantse

thuiszorgorganisatie. Naast de zorg voor Mika volgt ze sinds kort een naaicursus. Een broekje voor hem of een jurkje voor haar: ze draait d'r hand er niet voor om. William bindt regelmatig de hardloopschoenen onder. "Ik heb ook een motor, maar die staat al een paar jaar te verstoffen in de schuur. Lezen doe ik alleen op vakantie, pas dan neem ik er de tijd voor." Tot die tijd is het klussen geblazen... en lijstjes afwerken.